

TRANS NATIONAL ADOPTION

SOCIAL KRITIK nr. 137, 26. årgang 2014.

© Selskabet til Fremme af Social Debat

Redaktør: Benny Lihme / ben@socialkritik.dk

Redaktionens adresse:

Social Kritik, Nansensgade 68 kld.

1366 Kbh. K

Tlf: 33 93 99 63

www.socialkritik.dk

Betaling: Danske Bank

SWIFT-BIC: DABADKKK.

IBAN: DK08 3000 0002 8025 62

Reg.nr.: 9570 Konto: 2 80 25 62

Abonnement: Kr. 400,-

Nummer 137: Kr. 110,-

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse af dette tidsskrift eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Grafisk tilrettelægning og omslag:

Susanne Whitta Jørgensen, Grafisk Himmel

susanne@grafisk-himmel.dk

Omslagsillustration: mihee-nathalie lemoines:

"100 White Koreans (Baek-In)", 2003.

Tryk: Narayana Press

Tidsskriftet Social Kritik udgives af foreningen "Selskabet til fremme af Social Debat". Selskabet blev stiftet d. 4. 5. 88., og har som formål at fremme og deltage i den offentlige debat om sociale emner. En af måderne hvorpå Selskabet realiserer formålet, er at udgive dette tidsskrift. Selskabet og tidsskriftet skal tjene som forbindelsesled mellem samfundsvidenskaber, social forskning og den sociale praksis. Foreningen og tidsskriftet skal holde sig fri af parti- og fagforeningspolitiske interesser.

SOCIAL KRITIK's referencegruppe består af:

Flemming Balvig, Johs. Bertelsen,

Ning de Coninck-Smith, Anders La Cour, Tine Rask

Eriksen, Thorkild Høyer, Ejler Johansen,

Birgit Kirkebæk, Ida Koch, Øjvind Larsen,

Birger Steen Nielsen, Henning Salling Olesen,

Benedicta Pécseli, Knud Erik Pedersen,

Annick Prieur, Flemming Røglids, Ove Sernhede,

Søren Smidt, Peter Thielst, Morten Thing,

Joachim Wrang.

Ien intellektuel forarmet og hysterisk kronik i Information (d. 24.1.) kræver Liberal Alliances retsordfører Simon Emil Ammitzbøll "voldsforbryderne ud af tv (som eksempel bruges Brian Sandberg i 21 Søndag) og ind i fængslerne". Han skoser andre politikere over en bred kam, altså også Peter Skårup & Co., han "forstår simpelthen ikke, at politikerne fra de andre partier ikke har det på samme måde."

Nå ja, der er da igen-igen kommet bandepakker med forhøjede straffe og flere hjemsendelser af de fremmede. Men selvfølgelig, vi har til gode, at de første droner knaldes af med target et eller andet sted på Nørrebro eller Amager.

I egen opfattelse er Ammitzbøll en hædersmand, som vil beskytte ikke mindst socialt svage borgere. Det er så her, han går galt i byen med Sandberg, der næppe udgør en voldstrussel i forhold til almindelige borgere. Når denne gangster fra Slagelse har været udsat for en virkelig rå liberal form for retspolitik, idet antistatlige civile domstole op til flere gange har afsagt dødsdom over ham og også forsøgt at effektuere dommene, har det intet med "borgerne" at gøre.

Hvordan kan den liberale retsordfører overse det faktum, at banderne skyder på hinanden og udsætter sig selv for en civil og liberal retspolitik, udenom den grimme og omkostningstunge stat, som overhaler Ammitzbøll indenom, hvad hævn og repression angår.

I forbindelse med den sidste valgkamp havde Socialdemokraterne et retspolitisk punkt, som betonede, at der ikke kun skulle sættes hårdt ind overfor bandekriminalitet, der skulle også sættes hårdt ind overfor årsagerne til denne kriminalitet. Desværre er denne afgørende politiske dimension forsvundet i krudtrøgen fra den partipolitiske kamp om, hvem der kræver flest og længste indespærringer i fængsel suppleret med landsforvisning af "de etniske". Hvad forebyggelse angår, er denne afgørende tanke degenereret til nogle retoriske bud på "exit",

dvs hjælp til at komme ud af banderne. Fint nok, men her er skaderne jo sket for længst, så hvad har det med forebyggelse at gøre? Selv Brian Sandberg havde på et tidspunkt minglet sig ind i optagelses processen til et exit-program. Hvordan kan man tale om forebyggelse i forhold til en gangster, som har næsten 40 år på den kriminelle samvitighed. Halløj SSP i Slagelse, hvor var I henne, da Brian var dreng? Retfærdigvis må man indrømme Sandberg, at han selv indså det komiske i snakken om exit. Og med en enkelt sætning fik fortalt samfundet, at han ville fortsætte med det, han nu engang var bedst til. Faktisk det eneste han duede til, nemlig at være rocker. Hvad han så er fortsat med at være i Huset Bandidos i stedet for at komme i et exit-program efter at være blevet fyret af Hells Angels.

Dette problem burde Ammitzbøll notere sig, for det er jo der, vi er kommet til at stå som samfund. Bandelivet har fra at være et subkulturelt randgruppe fænomen sat sig fast som en institutionel del af samfundet. Et stigende antal mænd, primært fra underklassen og de lavere sociale lag, er endt med at se bandelivet, som deres virke her i tilværelsen, og det de skal blive gode til. Så hvad med at fokusere politisk på, at unge mænd får nogle andre muligheder og noget at miste, inden de kommer for godt i gang med Brian Sandberg & Co.'s diplom uddannelser på det frie marked?

li-

Se også anmeldelse af "Exit Hells Angels" s 94.

INDHOLD

TEMA: TRANSNATIONAL ADOPTION

Stine Jørgensen ADOPTION SOM RETLIG RELATION	6
Matilde Hørmand-Pallesen, Amalie Kønigsfeldt & Amalie Linde DEN KAOTISKE BEGYNDLSE – adoption af afrotyske børn til Danmark i tiden efter 2. verdenskrig	18
Anders Riel Müller GUDS VILJE ELLER GLOBALT ANSVAR (anm.) ...	28
Karen Hvidtfeldt Madsen "DE STJAL MIN MOR" – tvangsadoptioner i DDR (anm.)	30
Boon Young Han ADOPTIONSHISTORIENS KOREANSKE BABYBOKS	32
Michael Nebeling Petersen DEN EGNEDE HOMO	42
Liv Høyer Rabjerg FAMILIEN OG LYKKEKOMPLEKSET (anm.)	52
Mette Larsen BANAN (anm.)	54
Lene Myong & Mons Bissenbakker FORSTYRRET KÆRLIGHED	56
.....	
Henrik Schøneberg NÆRDØDSMENNESKER	68
Tina Bømler ORGANISATION OG BRUGER ELLER ER DET KLIENT?	70
Frank Ebsen ENDELIG ... (anm.)	77
Chalotte Glintborg & Ole Svejstrup KOORDINERING OG REHABILITERING	80
Peter Mikkelsen VELFÆRDSARBEJDET – og dets ændrede betingelser (anm.)	88
Benny Lihme TÆNK OVER DÉT – KVINDER! (anm.)	92
Benny Lihme KLUDDERMOR (anm.)	94

Lene Myong

Den migration af børn, som i dag kendes under betegnelsen transnational adoption, har eksisteret i næsten 70 år. Dette tema-nummer af Social Kritik markerer dog den første samlede udgivelse af kritiske forskningsbaserede artikler om adoption, som alle er skrevet på dansk. Udgivelsen kommer på et tidspunkt, hvor adoption er genstand for offentlig debat og politisk opmærksomhed. Siden sommeren 2012 har de danske medier kortlagt problematiske og ulovlige forhold, særligt omkring DanAdopts formidling af adoptioner fra Etiopien. Mediernes granskning af hvordan børn gøres adopterbare i det transnationale adoptionssystem – og de efterfølgende offentlige debatter – er dog ikke som sådan et nyt fænomen. I slutningen af 1990'erne belyste DR, hvordan organisationen Terre des Hommes et par år forinden havde formidlet rumænske børn til adoption ved hjælp af forfalskede papirer, og i 2007 fulgte historien om, at AC Børnehjælp havde formidlet børn fra indiske børnehjem, som blev sat i forbindelse med kidnappinger og ulovlig tilvejebringelse af børn.

Den aktuelle adoptionsdebat har visse fælles-træk med de foregående debatter, men den adskiller sig også på afgørende punkter: for det første fordi voksne adopterede selv deltager mere aktivt i debatten, og for det andet fordi der bliver stillet grundlæggende spørgsmål ved forestillingen om transnational adoption som en altid hensigtsmæssig og 'god' interventionsform. Det sidste halvandet års adoptionsdebat har dermed introduceret nye adoptionskritiske positioner, som ikke først og fremmest er defineret af et ønske om at udbedre fejl og mangler ved det eksisterende adoptionssystem, men som på mere radikal vis spørger til de stærke politiske investeringer i at forvalte liv og skabe (danske) familier gennem transnational adoption – frem for at satse på andre former for børnevelfærd og levelighed.

ADOPTIONSMIGRATION

Det skønnes, at op imod en million børn er blevet transnationalt adopteret siden afslutningen af 2. verdenskrig. Moderne adoptionsmigration er kendetegnet ved, at det fortrinsvis er brune børn født i Det Globale Syd, som bliver adopteret til hvide familier i Det Globale Nord. Det er dog vanskeligt præcist at sige, hvor mange transnationale adoptioner, der er gennemført i Danmark. Et forsigtigt skøn ligger på ca. 25.000, men tallet kan være højere, da der ikke foreligger eksakte optællinger før 1970.

Interessen for at adoptere transnationalt må bl.a. ses i lyset af, at antallet af dansk-fødte børn til bortadoption er faldet drastisk op gennem det 20. århundrede. Noget som var medvirkende til, at potentielle adoptanter efter 2. verdenskrig bl.a. orienterede sig mod det daværende Vesttyskland for at adoptere børn. Det ulige forhold mellem udbud og efterspørgsel på adopterbare børn vedbliver med at give form til transnational adoption, hvilket tydeligt afspejles i statistikkerne. I 2012 blev der gennemført 219 transnationale adoptioner (med fuldt familieskifte) i Danmark, hvorimod kun 14 dansk-fødte børn blev bortadopteret.

Sydkorea spiller en særlig rolle i transnational adoptionshistorie. Etableringen af det koreanske adoptionssystem begyndte i årene efter Koreakrigen (1950-53), men tog først for alvor fart med industrialiseringen under Park Chung-hees militærregime i det følgende årti. Med op mod 200.000 transnationale bortadoptioner indtager Sydkorea stadig positionen som største afgiverland på verdensplan. Efterspørgslen på adoption har dog bevirket, at den transnationale adoptionsindustri hele tiden bevæger sig gennem forskellige geografier, hvilket også ses, når man kigger på det danske adoptionsmønster. Ved indgangen til 1970'erne begyndte danske adoptanter i højere grad at adoptere fra lande uden for Europa, primært Sydkorea og

Indien. Siden fulgte en stigning i adoptioner fra latinamerikanske lande, og med murens fald, østeuropæiske lande. I 1990'erne blev Kina det største afgiverland, men efter årtusindeskiftet er fokus skiftet til en række afrikanske lande. Fra 2007 har Etiopien således udgjort det største afgiverland i dansk sammenhæng.

NYE INDSIGTER

Til trods for Danmarks mangeårige status som aftagerland foreligger der kun få danske forskningsresultater på adoptionsområdet. Nærværende temanummer er derfor et forsøg på at udvide og kvalificere det eksisterende vidensgrundlag. Artiklerne kan dog ikke siges at repræsentere én samlet adoptionskritik. Fællesnævneren består nærmere i, at de deler en kritisk ambition om at stille nye spørgsmål til transnational adoption, herunder de ulige magtforhold som informerer mange niveauer af adoption: fra lovgivning og overdragelse af børn til den intime kærlighedsøkonomi mellem adopterede, adoptanter og afgivende familier.

Med *Adoption som retlig relation* bidrager Stine Jørgensen til at kvalificere spørgsmålet om retlig regulering. Et perspektiv, hvor barnet betones som part og ikke som genstand for en adoptionsaftale, rejser spørgsmål til betydningen af barnets samtykke til adoption – en problematik som er underbelyst både i forhold til mindre og større børn. Forfatteren peger også på, at den retlige adoptionskonstruktion fungerer som en ekskluderende ejerskabsrelation. Dette rejser vigtige spørgsmål til, hvordan barnets ret til at kende sin egen historie og første familie kan sikres.

Spørgsmålet om hvordan børn overdrages til adoption – og hvilke rammer der opstilles for denne overdragelse – er centralt i et adoptionshistorisk perspektiv, hvilket Matilde Hørmand-Pallesen, Amalie Kønigsfeldt og Amalie Linde beskæftiger sig med i *Den kaotiske begyndelse – adoption af*

afrotyske børn til Danmark i tiden efter 2. verdenskrig. Artiklen rejser spørgsmål til den private og ofte ulovlige formidling af adoptioner, som de danske myndigheder aldrig for alvor greb ind over for. Overdragelse er også et tema for *Adoptionshistoriens koreanske babyboks* af Boon Young Han. Artiklen, der belyser udviklingen i sydkoreansk adoptionslovgivning, tager afsæt i en aktuel debat om en babyboks i Seoul, hvor forældre anonymt kan aflevere børn og dermed omgå et lovpligtigt krav om fødselsregistrering. Begge artikler viser, hvordan tilvejebringelse af adopterbare børn påvirkes af stærke interesser i såvel aftager- som afgiverlande, og med udgangspunkt i forskellige geografier belyser de etableringen af nutidens adoptionsindustri.

Adoption er også genstand for andre kampe, som Michael Nebeling Petersen viser i *Den egnede homo*. Med afsæt i Folketingets debatter 1988-2010 analyserer artiklen, hvordan homoseksualitet over en ganske kort periode omkodes fra at udgøre en trussel mod 'familien' til at blive anset som reproduktionsværdig. Nebeling Petersen peger dog på, hvordan indfoldning i et heteronormativt familieprojekt og retten til at adoptere hviler på en eksklusion af de adoptionsafgivende forældre. Den sidste artikel *Forstyrret kærlighed* af Mons Bissenbakker og Lene Myong kaster et blik på nogle af de strukturelle kærlighedslogikker, som giver form til adoptionsintimitet. Artiklen rejser spørgsmål til hvordan og ud fra hvilke idealer, man tilstræber at skabe tilknytning mellem adopterede og adoptanter.

Alle fem artikler bør læses i sammenhæng med de anmeldelser af adoptionslitteratur, som optræder i nummeret – sammen tilbyder de indblik i nogle af de kompleksiteter, som transnational adoption bærer med sig, og som kalder på at blive forstået på nye og kritiske måder.